

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

1959 – 50 – 2009

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 514/07)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

16 Ιουλίου 2009

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Χριστοδούλου κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

Nina Vajić, *πρόεδρος*,

Χρήστος Ροζάκης,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinverni,

Γεώργιος Νικολάου, *δικαστές*,

και Søren Nielsen, *γραμματέας τμήματος*.

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 25 Ιουνίου 2009,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 514/07) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο Γρηγόριο Χριστοδούλου («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 28 Δεκεμβρίου 2006 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κύριο Ε. Γεωργιλά, δικηγόρο Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κυρία Ο. Πατσοπούλου, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κυρία Ζ. Χατζηπαύλου, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων παραπονείται, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης, για παραβίαση του δικαιώματός του πρόσβασης σε δικαστήριο.

4. Στις 3 Μαρτίου 2008, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφασίσθηκε επιπλέον ότι το τμήμα θα αποφαινόταν ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΟΤΗΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων έχει γεννηθεί το 1938 και κατοικεί στην Αθήνα.

6. Στις 14 Μαρτίου 2001, ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους με σκοπό την αναπροσαρμογή του ποσού της σύνταξής του. Στις 19 Ιουλίου 2001, η αίτησή του απορρίφθηκε (πράξη αριθ. 38449/2001).

7. Στις 21 Ιανουαρίου 2002, ο προσφεύγων άσκησε έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στις 23 Ιανουαρίου 2002, ο προσφεύγων κοινοποίησε το υπόμνημα της έφεσής του στην αντίδικη πλευρά, το ελληνικό Δημόσιο. Σύμφωνα με το άρθρο 51 του προεδρικού διατάγματος αριθ. 774/1980 που ήταν τότε σε ισχύ, το αποδεικτικό της κοινοποίησης της έφεσης στην αντίδικη πλευρά έπρεπε να κατατεθεί στη γραμματεία εντός εξάμηνης προθεσμίας από την ημερομηνία άσκησης της έφεσης, ειδάλλως η δίκη ακυρωνόταν.

8. Στις 30 Ιουνίου 2003, κατά την περίοδο της εκκρεμοδικίας, ψηφίστηκε ο νόμος αριθ. 3160/2003 ο οποίος προέβλεπε όχι την ακύρωση της δίκης αλλά το απαράδεκτο της συζήτησης σε περίπτωση που δεν τηρείτο ο προαναφερόμενος δικονομικός κανόνας (άρθρο 58 § 9). Σύμφωνα με τη νέα διάταξη, ο ενδιαφερόμενος είχε στο εξής τη δυνατότητα να ζητήσει τον ορισμό νέας δικασίμου. Η εισηγητική έκθεση του εν λόγω νόμου επεσήμαινε την υπερβολική αυστηρότητα του κανόνα που προέβλεπε την ακύρωση της δίκης *ipso jure*. Σημείωνε ειδικότερα:

«Η ρύθμιση της παραγράφου 9 του άρθρου 58 αποβλέπει στην άρση μιας υπερβολικά αυστηρής και αδικαιολόγητης κύρωσης σε βάρος του διαδίκου. (...) Η κατάθεση στο Ελεγκτικό Συνέδριο του αποδεικτικού κοινοποίησης επιβάλλεται απλώς και μόνο για την ορθή οργάνωση της γραμματείας αυτού και προκειμένου να εκτιμηθεί ο αριθμός των υποθέσεων που θα εγγραφούν στο πινάκιο και ο αναγκαίος χρόνος για την εκδίκασή τους. Κρίσιμη είναι η έγκαιρη κοινοποίηση του δικογράφου στον αντίδικο, η οποία και εξασφαλίζει το δικαίωμα αυτού για υπεράσπιση της υπόθεσής του. Έτσι, προβλέπεται με τη νέα ρύθμιση η κατάθεση του αποδεικτικού της κοινοποίησης στον φάκελο εκτός της προβλεπόμενης προθεσμίας να συνεπάγεται μόνο το απαράδεκτο της συζήτησης. Πρέπει να σημειωθεί ότι, εν όψει του προαναφερόμενου σκοπού της επίμαχης δικονομικής υποχρέωσης, σε περίπτωση που η υπόθεση

έχει εγγραφεί στο πινάκιο παρά την απουσία του αποδεικτικού της κοινοποίησης από τον φάκελο, η συζήτηση της υπόθεσης δεν αποκλείεται, εφόσον δεν αντιλέγει η αντίδικη πλευρά. Είναι φανερό ότι ο προσδιορισμός της υπόθεσης για συζήτηση ματαιώνει το σκοπό για τον οποίο η επίμαχη διάταξη επιβάλλει την κατάθεση του αποδεικτικού κοινοποίησης στη Γραμματεία του Ελεγκτικού Συνεδρίου».

9. Στις 13 Νοεμβρίου 2003, ο προσφεύγων κατέθεσε το αποδεικτικό της κοινοποίησης στη γραμματεία.

10. Στις 19 Μαρτίου 2004, το τρίτο τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου κήρυξε άκυρη τη δίκη δυνάμει του διατάγματος αριθ. 774/1980. Το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 58 § 9 του νόμου αριθ. 3160/2003 δεν ήταν εφαρμοστέο στην προκειμένη περίπτωση. Διαπίστωσε ότι η εν λόγω διάταξη δικονομικού χαρακτήρα είχε εφαρμογή επί εκκρεμών υποθέσεων, αλλά μόνο αναφορικά με διαδικαστικές πράξεις που είχαν γίνει μετά τη θέση της σε ισχύ. Εν προκειμένω, το Ελεγκτικό Συνέδριο έκρινε ότι στις 21 Ιουλίου 2002, ημερομηνία κατά την οποία παρήλθε άπρακτη η προβλεπόμενη από το άρθρο 51 του προεδρικού διατάγματος αριθ. 774/1980 εξάμηνη προθεσμία, εφαρμοστέα στην προκειμένη περίπτωση ήταν η εν λόγω διάταξη και όχι ο νόμος αριθ. 3160/2003 (απόφαση αριθ. 621/2004).

11. Ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης υποστηρίζοντας ότι η ερμηνεία του επίμαχου κανόνα δεν ήταν συμβατή με τις απαιτήσεις του Συντάγματος και του άρθρου 6 της Σύμβασης.

12. Στις 28 Ιουνίου 2006, η ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου απέρριψε την αίτηση ως αβάσιμη (απόφαση αριθ. 1605/2006).

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

13. Το άρθρο 51 του προεδρικού διατάγματος 774/1980 προέβλεπε την περίοδο των πραγματικών περιστατικών:

«1. Προκειμένου περί εφέσεων ή αιτήσεων αναίρέσεως ή αιτήσεων αναθεωρήσεως, ασκουμένων (...) ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το αποδεικτικών (...) κοινοποιήσεως των ως άνω ενδίκων μέσων εις τον ενδιαφερόμενον (αρμόδιον Υπουργόν ή Νομικόν Πρόσωπον ή ιδιώτην), δέον

να κατατίθεται το βραδύτερον εντός εξι μηνών από της περιελεύσεως του δικογράφου εις το Ελεγκτικόν Συνέδριον.

2. Κατά τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας, θεωρείται ότι ο αιτών παραιτήθηκε από το ένδικο μέσο, η δίκη ακυρώνεται *ipso jure* και η υπόθεση τίθεται στο αρχείο (...)»

14. Το άρθρο 58 § 9 του νόμου αριθ. 3160/2003 αντικατέστησε το άρθρο 51 § 2 του προεδρικού διατάγματος αριθ. 774/1980 με την ακόλουθη διάταξη:

«2. Η εκπρόθεσμη κατάθεση στο Ελεγκτικό Συνέδριο του κατά την προηγούμενη παράγραφο αποδεικτικού κοινοποίησης συνεπάγεται το απαράδεκτο της συζήτησης του ένδικου μέσου."

15. Ένας διάδικος μπορεί να ζητήσει την επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση σε περίπτωση που δεν μπόρεσε να τηρήσει κάποια προθεσμία λόγω ανωτέρας βίας (άρθρο 152 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας). Σύμφωνα με το άρθρο 154 του ίδιου κώδικα, η επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση ζητείται από το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η κύρια δίκη ή, αν δεν υπάρχει εκκρεμοδικία, από το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να αποφασίσει για το αν ασκήθηκε εμπρόθεσμα η πράξη για την οποία είχε ταχθεί η προθεσμία. Οι εν λόγω διατάξεις εφαρμόζονται κατ'αναλογία προς τη διαδικασία ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου (Ελεγκτικό Συνέδριο, ολομέλεια, απόφαση αριθ. 895/2005).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

16. Ο προσφεύγων παραπονείται για προσβολή του δικαιώματός του πρόσβασης σε δικαστήριο λόγω της ακύρωσης της δίκης, για τον λόγο ότι το αποδεικτικό κοινοποίησης της αίτησης αναίρεσης στην αντίδικη πλευρά δεν κατατέθηκε στο φάκελο της υπόθεσης εντός της προβλεπόμενης από την εφαρμοστέα κατά την περίοδο εκείνη νομοθεσία εξάμηνης προθεσμίας. Επικαλείται το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, του οποίου τα εφαρμοστέα τμήματα έχουν ως εξής:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως (...) υπό δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

A. Επί του παραδεκτού

17. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

18. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι η παρούσα υπόθεση είναι παρόμοια με την υπόθεση *Σιδεράκης και λοιποί κατά Ελλάδα*, ((déc.) αριθ. 21606/05, 6 Σεπτεμβρίου 2007). Επιπλέον, υποστηρίζει ότι ο επίμαχος δικονομικός κανόνας εφαρμόζεται ως προς όλους τους διαδίκους στη διαδικασία ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ήτοι τον ιδιώτη και το Δημόσιο. Επιπλέον, υπογραμμίζει ότι το άρθρο 58 § 9 του νόμου 3160/2003 είναι μία δικονομική διάταξη η οποία δεν έχει αναδρομικό χαρακτήρα. Συνεπώς, το Ελεγκτικό Συνέδριο ορθά έκρινε ότι αν η παράλειψη κατάθεσης του αποδεικτικού κοινοποίησης του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης προς τον αντίδικο έλαβε χώρα πριν τη θέση σε ισχύ του νόμου αριθ. 3160/2003, η ακύρωση της δίκης δεν μπορεί να αμφισβητηθεί από τον εν λόγω νόμο, ο οποίος είναι μεταγενέστερος της παράλειψης αυτής, διότι τούτο θα σήμαινε μία αναδρομική εφαρμογή του νόμου, κάτι που θα ήταν απαράδεκτο. Τέλος, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι προϋποθέσεις παραδεκτού ενός ενδίκου μέσου ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορούν να είναι πιο αυστηρές από εκείνες ενώπιον ενός κατώτερου δικαστηρίου. Τέλος, εν προκειμένω, η αρχή της αναλογικότητας τηρήθηκε διότι η εξάμηνη προθεσμία για την κατάθεση του αποδεικτικού ήταν πολύ ευρεία, η εν λόγω προϋπόθεση ήταν γνωστή, προσβάσιμη και προβλέψιμη και ο ενδιαφερόμενος μπορούσε να ασκήσει αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση.

19. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι ο εν λόγω περιορισμός παραγνώρισε το δικαίωμά του πρόσβασης σε πρωτοβάθμιο δικαστήριο και ότι δεν είχε στη διάθεσή του κανένα ένδικο μέσο. Η Σύμβαση δεν ανέχεται την ύπαρξη αμάχητων τεκμηρίων.

Αν ο προσφεύγων επιθυμούσε να παραιτηθεί από τη δίκη ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το εθνικό δίκαιο προβλέπει αυτή τη δυνατότητα και τους τρόπους εκτέλεσής της σε συγκεκριμένες διατάξεις. Η γραφειοκρατική οργάνωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μίας ορθής απονομής της δικαιοσύνης που η Κυβέρνηση αναφέρει στις παρατηρήσεις της και την οποία αφορά το προοίμιο του νόμου 3160/2003 (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 8).

20. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι δεν είναι αποστολή του να υποκαταστήσει τα εθνικά δικαστήρια. Οι εθνικές αρχές, και ειδικότερα τα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια δικαστήρια, είναι καταρχήν αρμόδιες να ερμηνεύσουν την εθνική νομοθεσία (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Brualla Gómez de la Torre κατά Ισπανίας*, 19 Δεκεμβρίου 1997, § 31, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-VIII) και το Δικαστήριο, εν απουσία αυθαιρεσίας, δεν θα υποκαταστήσει την εκτίμησή του σχετικά με το δικαίωμα με την δική τους (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Tejedor Garcia κατά Ισπανίας*, 16 Δεκεμβρίου 1997, § 31, *Recueil* 1997-VIII). Τούτο ισχύει ιδιαίτερα όταν πρόκειται για την ερμηνεία εκ μέρους των δικαστηρίων κανόνων δικονομικής φύσεως όπως ο τύπος και οι προθεσμίες που διέπουν την άσκηση ενός ενδίκου μέσου (βλέπε *Pérez de Rada Cavanilles κατά Ισπανίας*, 28 Οκτωβρίου 1998, § 43, *Recueil* 1998-VIII).

21. Το Δικαστήριο σημειώνει, επιπλέον, ότι η ρύθμιση σχετικά με τον τύπο που πρέπει να τηρείται για την άσκηση ενός ενδίκου μέσου στοχεύει ασφαλώς στην εξασφάλιση μιας ορθής απονομής της δικαιοσύνης. Οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν να αναμένουν την εφαρμογή των εν λόγω κανόνων. Εν τούτοις, η εν λόγω ρύθμιση ή η εφαρμογή της δεν θα πρέπει να εμποδίζει τους διοικούμενους από την χρήση ενός διαθέσιμου ενδίκου μέσου (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Ανώνυμη Εταιρία «Σωτήρης και Νίκος Κούτρας ΑΤΤΕΕ» κατά Ελλάδας*, αριθ. 39442/98, § 20, CEDH 2000-XII).

22. Αφετέρου, από την νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το «δικαίωμα σε δικαστήριο», του οποίου το δικαίωμα πρόσβασης αποτελεί μία ιδιαίτερη άποψη, δεν είναι απόλυτο και υπόκειται σε περιορισμούς που γίνονται σιωπηρά δεκτοί, ιδίως σε ό,τι αφορά τις προϋποθέσεις του παραδεκτού ενός ενδίκου μέσου, διότι αυτό από την ίδια την φύση του απαιτεί μία ρύθμιση εκ μέρους του Κράτους, το οποίο έχει ως προς τούτο μία σχετική διακριτική ευχέρεια. Εν τούτοις, οι περιορισμοί αυτοί δεν μπορούν να περιορίζουν την ανοικτή πρόσβαση σε έναν διοικούμενο κατά τρόπο ή σε βαθμό που να θίγεται στην ίδια την φύση του το δικαίωμα του τελευταίου σε ένα δικαστήριο. Τέλος, οι περιορισμοί αυτοί δεν συμβιβάζονται με το άρθρο 6 § 1 παρά μόνον αν επιδιώκουν έναν νόμιμο σκοπό και

αν υπάρχει εύλογη σχέση αναλογικότητας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του επιδιωκόμενου σκοπού (βλέπε *Rodríguez Valín κατά Ισπανίας*, αριθ. 47792/99, § 22, 11 Οκτωβρίου 2001).

23. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η επιβολή της ακύρωσης της δίκης *ipso jure* είναι μία ιδιαιτέρως σοβαρή συνέπεια δεδομένου, ιδίως, του σκοπού αυτής της ρύθμισης που δεν αφορά τα δικονομικά δικαιώματα του αντιδίκου, αλλά τον ορθό χειρισμό των υποθέσεων από τη γραμματεία του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η επίμαχη ρύθμιση αποτελεί ένα είδος αμάχητου τεκμηρίου που προβλέπει ότι η απουσία του αποδεικτικού από το φάκελο ισοδυναμεί με παραίτηση του ενδιαφερομένου από την υπόθεση. Έτσι, δεν επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να προβάλει κατά τη συζήτηση τους λόγους που ενδεχομένως τον εμπόδισαν να εισάγει στο φάκελο το αποδεικτικό εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας.

24. Βέβαια, η Κυβέρνηση υποδεικνύει ότι ο προσφεύγων μπορούσε να ζητήσει, κατόπιν της θέσης της υπόθεσης στο αρχείο, την επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση. Ωστόσο, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η αιτίαση του προσφευγόντος αφορά μόνο τις υποτιθέμενες σοβαρές συνέπειες της μη κατάθεσης του αποδεικτικού κοινοποίησης της αίτησης μέσα στα πλαίσια της επίμαχης διαδικασίας. Άλλως ειπείν, το ζήτημα που τίθεται εν προκειμένω είναι εκείνο της προσβολής του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο. Το ζήτημα αυτό τίθεται ακόμα και στην περίπτωση που, όπως εν προκειμένω, ο προσφεύγων δεν είχε έγκυρη δικαιολογία για την παράλειψη να συμπεριλάβει το επίμαχο αποδεικτικό. Ωστόσο, η δυνατότητα να κινήσει εκ νέου τη διαδικασία, μέσω ενός νέου ενδίκου μέσου, συνεπάγεται να αποδεικνύει ο διοικούμενος την ύπαρξη ενός γεγονότος που τον εμπόδισε να καταθέσει στο φάκελο της υπόθεσης εντός της ταχθείσας προθεσμίας το αποδεικτικό κοινοποίησης. Κατά τα λοιπά, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η Κυβέρνηση δεν παρέχει κανένα πρόσθετο στοιχείο, ούτε επί της ερμηνείας της «ανωτέρας βίας» από τα εθνικά δικαστήρια, ούτε επί των τρόπων άσκησης του εν λόγω ενδίκου μέσου και τις συνέπειες που απορρέουν από την ενδεχόμενη αποδοχή του.

25. Επιπλέον, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η παρούσα υπόθεση διαφέρει από την υπόθεση *Σιδεράκης και λοιποί* (προαναφερόμενη απόφαση), την οποία επικαλείται η Κυβέρνηση. Πράγματι, στην εν λόγω υπόθεση οι προσφεύγοντες είχαν παραλείψει να ενημερώσουν τη γραμματεία του Αρείου Πάγου ότι το συμπληρωματικό υπόμνημα είχε όντως κοινοποιηθεί στον αντίδικο. Εν τούτοις, η εν

λόγω παράλειψη είχε επιφέρει μόνο το απαράδεκτο των επικαλούμενων στο συμπληρωματικό υπόμνημα λόγων αναίρεσης και όχι την ακύρωση *ipso jure* της δίκης, όπως στην προκειμένη περίπτωση. Συνεπώς, οι συνέπειες της εφαρμογής του επίμαχου κανόνα ήταν πολύ πιο σοβαρές στην προκειμένη περίπτωση απ'ό,τι στην υπόθεση *Σιδεράκης και λοιποί*.

26. Το Δικαστήριο κρίνει ότι η ακύρωση της δίκης *ipso jure* και η θέση της υπόθεσης στο αρχείο αποτέλεσαν εν προκειμένω μία εφαρμογή του επίδικου δικονομικού κανόνα που αποδείχθηκε δυσανάλογη προς τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό. Παραβίασε έτσι το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο.

27. Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡΙΘ.1

28. Επικαλούμενος το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αριθ.1, ο προσφεύγων παραπονείται για προσβολή του δικαιώματός του στο σεβασμό της περιουσίας του.

29. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το αντικείμενο της επίμαχης διαδικασίας αφορούσε μία αίτηση αναπροσαρμογής της σύνταξης. Ωστόσο, δεδομένου ότι ο προσφεύγων βρίσκεται στη θέση του απλού αιτούντος, αυτός δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι έχει μία «περιουσία» (βεβαία, εκκαθαρισμένη και απαιτητή απαίτηση), ούτε μία «νόμιμη προσδοκία» να αναπροσαρμοσθεί η σύνταξή του (*Korecky κατά Σλοβακίας* [GC], no 44912/98, CEDH 2004-IX).

30. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτο κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

31. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

32. Ο προσφεύγων αξιώνει το συνολικό ποσό των 71.105,27 ευρώ για υλική ζημία, η οποία αντιστοιχεί στην υφιστάμενη απώλεια (21.905,27 ευρώ) και στη μελλοντική απώλεια (49.200 ευρώ) της σύνταξής του, καθώς και το «συμβολικό» ποσό των 2.000 ευρώ για ηθική βλάβη.

33. Σε ό,τι αφορά την υλική ζημία, η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι δεν υφίσταται αιτιώδης δεσμός συνάφειας μεταξύ αυτής της αξίωσης και της επικαλούμενης παραβίασης. Σε ό,τι αφορά την ηθική βλάβη, η διαπίστωση της παραβίασης συνιστά μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

34. Το Δικαστήριο δεν μπορεί να εικάσει το αποτέλεσμα στο οποίο θα είχε καταλήξει το Ελεγκτικό Συνέδριο αν είχε κρίνει την υπόθεση του προσφεύγοντος επί της ουσίας. Εν τούτοις, δε θεωρεί παράλογο τον συλλογισμό ότι ο προσφεύγων υπέστη μία πραγματική απώλεια ευκαιριών και μία βέβαιη ηθική βλάβη. Επιδικάζει λοιπόν στον προσφεύγοντα μία αποζημίωση 10.000 ευρώ για το σύνολο της βλάβης την οποία υπέστη, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

35. Ο προσφεύγων αξιώνει 1.217,50 ευρώ για τη διαδικασία ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου και 4.000 ευρώ για εκείνη ενώπιον του Δικαστηρίου.

36. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος είναι υπερβολικές και δε συνοδεύονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

37. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, ένας προσφεύγων δεν μπορεί να επιτύχει την επιστροφή των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης του παρά στο μέτρο που αποδεικνύονται η πραγματικότητα, η αναγκαιότητα και ο εύλογος χαρακτήρας του ύψους τους. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι αν και ο προσφεύγων προσκομίζει δικαιολογητικά για τα έξοδά του ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ωστόσο δεν προσκομίζει κανένα για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη του ενώπιον του Δικαστηρίου. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, το Δικαστήριο του επιδικάζει λοιπόν 1.217,50 ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος από τον προσφεύγοντα για την αιτία αυτή

Γ. Τόκοι υπερημερίας

38. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, τα ακόλουθα ποσά:

i. 10.000 (δέκα χιλιάδες) ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος, για ηθική βλάβη,

ii. 1.217,50 (χίλια διακόσια δεκαεπτά ευρώ και πενήντα λεπτά), πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος από τον προσφεύγοντα, για έξοδα και δικαστική δαπάνη,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 16 Ιουλίου 2009, κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος

